

KŁODZKO to jedno z najpiękniejszych miast Dolnego Śląska z bogatą, ponad 1000-letnią historią, w której swoja obecność zaznaczyli Czasi, Niemcy i Polacy. Te trzy kultury wpłynęły na rozwój miasta, jego kształt i charakter, a także tożsacze się w nim życie gospodarcze i społeczne.

Kłodzko było osadą targową, miastem rzemieślników i kupców, a także garnizonem wojskowym, miastem niezwykłych wydarzeń, mekką twórców i artystów, wpływowym ośrodkiem religijnym.

Współcześnie Kłodzko jest centrum turystycznym i kulturalnym Kotliny Kłodzkiej oraz stolicą powiatu kłodzkiego. Oferuje tak wiele atrakcji, że każdy znajdzie tu coś dla siebie: młodzi i starsi, miłośnicy aktywnego wypoczynku i szukający spokoju, wielbiciele militariów, historii i kultury.

Przez cały rok w mieście odbywają się imprezy cykliczne i okazjonalne, kulturalne, sportowe i rekreacyjne – festiwale muzyczne i koncerty (organowe, gitarowe, akordeonowe), występy chórów, solistów i zespołów, Dni Kłodzka, Dni Twierdzy, Międzynarodowy Festiwal Teatralny „Zderzenie”, Oktober Festung, Open Summer Festival, Rajd Dolnośląski. Mogą tu Państwo trafić na tradycyjne jarmarki w czasie świąt czy dni miasta, podczas których można zapoznać się z produktami regionalnymi i ciekawe pamiątki. Niech nie zdziwi Państwa widok spacerującymi ulicami żołnierza pruskiego regimentu w historycznym mundurze ani wystąpienie z armaty. Albo widok białogłowy czy rycerza w średnio-wiecznym stroju. Czasem uda się zobaczyć barwny korowód aktorów uczestniczących w festiwalu teatralnym albo usłyszeć dobiegające z wnętrza kościoła dźwięki organów – tradycje kulturalne są w Kłodzku równie bogate jak historia.

Wspaniała architektura, zabytki, dzieła sztuki, magiczne miejsca i współczesne wydarzenia – to wszystko tworzy dziś niepowtarzalny klimat Kłodzka – miasta gościnnego, otwartego i przyjaznego.

KŁODZKO je jedno z najpiękniejszych miast Dolního Šleska s bohatou historií, přesahující 1000 let, během níž zde stopy své přítomnosti zanechali Němci a Poláci. Tyto tři kultury ovlivnily rozvoj města, jeho podobu a charakter, ekonomiku a společenský život.

Kłodzko bylo z jedné strany tržní vsí, městem řemeslníků a kupců a sídlem vojenské posádky. Z druhé strany bylo městem nazývaných udalostí, mekkou tvůrčích osobností a umělců, kulturním náboženským střediskem.

Současné Kłodzko je turistickým a kulturním centrem a hlavním střediskem Kłodzského výběžku. Nabízí tolik atrakcí, že si zde každý najde to své: másto a starý, milováním aktivního odpočinku u křídla, příznivci vojenské techniky, historie a kultury.

Po celý rok se ve městě konají pravidelné a příležitostné akce, kulturní, sportovní a rekreační – hudební festivaly a koncerty (varhanní, kytarové, akordeonové), vystoupení sborů, solistů a skupin, Dny Kłodzka, Dny pomnosti, Mezinárodní divadelní festival Zderzenie, Oktober Festung, Open Summer Festival, Dolnošleské rallye. Narazíte zde na tradiční vánoční jarmarky nebo na dny města, během nichž se můžete zásobit regionálními produkty i zakoupit zajímavé suvenýry. Neměly by vás překvapit pohled na vojáka pruského regimentu procházejícího se ulicemi v historické uniformě, ani výstřel z děla, nebo pohled na středověké urozené dámy či rytíře v dobovém oblečení. Jindy se vám podaří spatřit barevné průvod herců během divadelního festivalu nebo uslyšet zvuky varhan inoucí se během koncertu z kostela. Je to tím, že kulturní tradice jsou v Kłodzku stejně bohaté jako jeho historie.

Úžasná architektura, památky, umělecká díla, magická místa a dnešní slavnosti – to vše dnes tvoří jedinečnou atmosféru Kłodzka – města pohostinného, otevřeného a přátelského.

KŁODZSKÁ PĚVNOST

Na místě, kde se dnes říká Pevnost Kłodzko, nad skalnatým návrším čnicím nad městem po staletí nazývaným Góra Zamkowa (Zámecká hora) či Góra Forteczna (Pevnostní hora), bylo před více než 1000 lety postaveno hradiště. Podle legendy se tak stalo zasluhou krásné, nadpřirozenými schopnostmi obdařené ženy jménem Valeska, která v tomto kraji vládla pevnou rukou. Poté co byla úškodem zbytek své nadpřirozené síly, byla zavražděna do jedné z místností hradiště, načež v jeho útrobucho po staletí strážila.

Po letech pak vystřídali dřevěný hrad kamenný zámek, který byl v 16. a 17. století systematicky opevnován. Největších změn doznal ve 2. polovině 18. století, kdy území Kłodzka se svými vojsky dobyl pruský král Fridrich II. Pevnost udívaje dodnes. V očích historiků jde o jedno z neunikátnějších děl novověké obranné architektury v Polsku a zároveň i jeden z nejlepších dochovaných obranných systémů, které v Evropě v 17. a 18. století postávaly.

Komplex kłodzských fortifikací je značně rozlehlý – rozkládá se na území zahrnující až několik desítek hektarů. Projekty jeho výstavby tehdy v 17. a 18. století připravili a posléze i na jejich realizaci dohlíželi tehdejší špičkoví inženýři specializující se na opevňovací systémy. V rámci změn provedených ve 2. polovině 18. století zde byl postaven donjon obklopený řetězcem bastionů, reduť, kleští a vnitřních příkopů. Vystavěny byly i několikopodlažní kasematy se 42 palubnými postaveními pro artilerii, dále zbrojnice, sklady potravin, pékárna, práchárna a ubytovací prostory pro posádku. Na území dolního zámku spatřily světlo zářící bastiony: Vysoký, Dolní, Vyhliďkový, Strážní a Tumské kleště. Celý zámek byl nadto oběhán hlubokými suchými příkopy.

Objekt pozbýl svůj pevnostní charakter ve 2. polovině 19. století – poté co byl přeměněn na objekty služeb a vězení. Umístování sem byl političtí vězni, vojáci podezřelí z podvratné činnosti proti třetí říši a vojenští zajatci. Během II. světové války zde nacházel tábor nucených prací. Od roku 1960 spadá pevnost pod ochranu památkové péče. Hluboký dojem v návštěvníkovi zanechá výhled na město z bastionové věže, potažmo na pásmo Sudet vinoucí se na obzoru. Nemalým překvapením a pro mnohé i slušnou dávkou adrenalinu je též procházka několika kilometrův labirintem minérských chodůb. Dodatečným turistickým lákadlem jsou někdejší kasárna Velké kleště. Lze zde zhlédnout zajímavou výstavu „W Kleszczach armii“ (Ve vojenských kleštích) a seznámit se na ní také s rozličnými aspekty každodenního života pruských vojáků v této pevnosti. Nezapomenutelným plusem je zde využití moderních technologií, kdy multimedia ještě zvyšují dojem souběžného „cestování časem“. Doporučujeme též projit naučnou historickou stezku vedoucí m. p. vnější části opevnění.

V Pevnosti Kłodzko je možné také využít nabídku i nabytí vědomostí. Součástí průvodčeských služeb jsou i komentované prohlídky po objektu, noční prohlídka, naučné hry, kašdoroční Dny pomnosti anebo slavnosti Oktober Festung. Průvodci jsou také i dobových kostýmech pruských vojáků a průvodčynie provázejí návštěvníky převlečené za markytánky z 18. století.

Pevnost v sobě stále ještě skrývá celou spoustu tajemství. Podle pověsti i ve ní ukrýl poklad z II. světové války a takéž tajemné, dosud neodkrýté místnosti... Ale kdo ví?

www.twierdza.klodzko.pl

DLA DOCIEKLIWYCH PRO ZVÍDAVÉ

Charakterystyczną cechą kłodzkiego rynku jest znaczny spadek terenu. Północna pierzeja prostokątnego placu znajduje się znacznie wyżej od południowej. Centralną część zajmuje ratusz, który stanął tu prawdopodobnie ok. 1324 r. Najstarsza zachowana część ratusza jest średniowieczna wieża z renesansową galerią na piętrze i barokowym hełmem z iglicą. Ciekawostką jest pozostałość po działającej w budynku ratusza od 1821 r. kasie oszczędnościowej (Städtische Sparkasse) – żelazny sejf umożliwiający samodzielną wpłatę pieniędzy, schowany za tablicą informacyjną obok wejścia do biblioteki.

Los kłodzkiego ratusza był niepewny, gdy w latach 50. i 60. XX w. kłodzka starówka zaczęła się osuwać i rozbiierano grożące zawaleniem budynki. W latach 1967–1969 trwała walka o jego uratowanie, zlikwidowano wówczas podziemne wyrobiska pod rynkiem, budynkami pierzei południowej, wschodniej i częściowo zachodniej. Nie udało się niestety uratować zabudowy po północnej stronie rynku, gdzie mieściła się niedługo komendantura wojskowa. W latach 90. powstała tu zabudowa uzupełniająca. Najciekawsze zabytkowe kamieniczki na rynku zachowały się na pierzei południowej.

KŁODZKI RYNEK – NAMÉSTÍ BOLESLAVA CHRABŘÉHO

Charakteristickou vlastností kłodzského náměstí je výrazný sklon. Severní strana obědného náměstí se nachází mnohem výše než strana jižní. Centrální část zaujímá radnice, která zde byla postavena kolem roku 1324. Nejstarší dochovanou část radnice tvoří středověká věž s renesanční galerií a patře a s barokní heřmánkovou iglicí. Zajímavostí je artefakt po městské spořitelně, působilci v budově radnice od roku 1821, kterým je železný zámek, umožňující samostatně vkládat peníze. Dnes se nachází za informační tabulí vedle vstupu do knihovny. Oud kłodzské radnice v 50. a 60. letech byl nejistý. Kłodzské historické centrum se ve 20. století začalo sesouvat a zřícením hrozilo budovi byly strženy. V letech 1967–1969 probíhal boj za jeho zachránu, došlo k likvidaci podzemních děl pod náměstím a budovami jeho jižní, východní a částečně západní strany. Bohužel se nepodařilo zachránit zástavbu na severní straně náměstí, kde se kdysi nacházelo vojenské velitelství. V 90. letech zde vznikla doplnující zástavba. Nejzajímavější historické městské domy se na náměstí dochovaly na jižní straně.

KŁODZKI LEW

Na kłodzkím rynku po wschodniej stronie ratusza znajduje się dawna studnia z piękną barokową fontanną. Posrodku cystery wznosi się duża koncha wsparta na czterech delińcach. Na szczycie stóp wsparty na trzech herbów dwuogonowy lew w koronie. Takí lew trzyma za zágar na šanie ratuza i zřaduje se w herbie Kłodzka. Legendy róznie wyjaňniają tę anatomiczną osobliwosť. Jedna mowi o tym, že

KLADSKÝ LEV

Na kłodzkém náměstí se na východní straně radnice nachází stará studna s nádhernou barokní fontánou. Uprostřed radnice se tyčí velká lastura, podírná čtyřmi deliřny. Na vrcholu stojí dvouocasý lew s korunou, podpírny erbovním štítem. Stejný lew drží i hodiny na zdi radnice a je i součástí městského erbu. Legendy dvouocasou lva vysvětlují různě. Jedna mlouví o tom, že neoparntí měšťané, vracející se z Prahy se znakem obřezaným od krále, náhodou urazili lvovi ovis, jini svlažili povodňovosť za zřátu osaka na lupoupežky, kteří předpádí kłodské radní dopravující kamenný znak, další pověst vypráví o rozřitřím královském malíři, který zapomněl namalovat na erbovní štít osaka. Měšťané se vrátili ke králi se lvem bez osaca a ten, na důkaz královské milosťi, přikázal zhotovit pro všechny případy lva s dvěma ohony. Tentokrát klešči měšťané bez překážek dorazili domů a lew již zůstal dvouocasý. Ve skutečnosti samotný Přemysl Otakar II. jako moravský markrabě v roce 1247 přijal za svůj znak přemyslovský lva, ale rozkládá mu ocas. Když se Přemysl Otakar II. stal v roce 1253 českým králem, oficiálním znakem české koruny se stal právě tento lev.

BALSAM JERUZOLIMSKÝ

Na południowej pierzei kłodzkiego rynku od dawna działają dwie apteki: „Pod Złotym Jeleniem” i „Pod Murzynem”. Związana jest z nim historia cudownego specyfiku – Balsamu Jeruzolimskiego. W 1680 r. Johannes Treutler, pustelnik z Mariánskiej Górkí koło Kłodzka, przyniósł jego recepturę do Louisa Ambrosiusa z apteki „Pod Złotym Jeleniem”. Razem opracowali skład specyfiku i wskazania do jego zabijwania. Balsam zalecano w dolięgłościach zółdkowych i jelitowych, przeziębieniach, chorobach oddechowych, astmie, osłabieniach i chorobach serca. Uboży mnich szabył się wzboagaci, jednak przez brak uprawnień do produkcji leków został skazany na karę grzywny. Podjeźrawiał, że donosił na niego Ambrosius. W 1896 r. nowym współkierownikiem Treutlera został Johannes Schittny z apteki „Pod Murzynem”. Zmodyfikował recepturę Balsamu, który z kroplek przekształcił się w 30-procentową nalewkę. Po śmierci pustelnika w 1892 r. Johannes Schittny odkupił wyłączne prawa do produkcji Balsamu od franciszkańców z przytulku, w którym żył Treutler. Dzięki dochodowej produkcji specyfiku wybudował w 1901 r. okazałą willę, a w 1911 r. gruntownie przebudował, nadając fasadzie secesyjny wygląd. Zarówno właściciele apteki „Pod Złotym Jeleniem”, jak i inni konkurenci nie chcieli uznać monopolu Schittnego na produkcję Balsamu. Ostatecznie w 1931 r. sąd uznał, że produkcja Balsamu Jeruzolimskiego przez inne apteki jest legalna, ale tylko apteka „Pod Murzynem” może firmować lekarstwo nazwiskiem pustelnika.

JERUZALÉMSKÝ BALZAM

Na jižní straně kłodzského náměstí odedávna působí dvě lékárny: U zlatého jelena a U moufenina. S nimi se pojí příběh Jeruzalémského balzamu – záračného prípravku. V roce 1860 poustevník z Mariánské hůrky u Kłodzka, Johannes Treutler, přinesl Louisovi Ambrosiusovi z Lékárny U zlatého jelena jeho recepturu. Společně vypracovali složení prípravku a pokým k jeho užívání. Balzám se doporučoval při záledech a střevních potížích, při nachlazení, nemocích dýchacích cest, astmatu, slabostech a při srdečních chorobách. Chudý mnich rychle zbohatl, ale protože neměl oprávnění k výrobě léků, byl odsouzen k úhrazení pokuty. Měl podezření, že ho udal Ambrosius. V roce 1896 se novým Treutlerovým společníkem stal Johannes Schittny z lékárny U moufenina. Upravil recepturu balzamu a ze kapsle ho postupně proměnil na 30% alkoholický nápoj. Po smrti poustevníka Johannes Schittny odkoupil v roce 1892 výhradní práva na výrobu balzamu od franciskánců, v jejich péči Treutler zemřel. Díky výnosné výrobě lékárnu si v roce 1901 postavil honosnou vilu a v roce 1911 ji přestavěl v secesionní síluhu. Jak majitel lékárny U zlatého jelena, tak i jini výrobci nechtěli uznat Schittneho monopolu na výrobu balzamu. Nakonec v roce 1931 soud rozhodl, že je výroba Jeruzalémského balzamu jinými lékárnami legalní, ale jen lékárna U moufenina může lék uvádět na trh pod jménem poustevníka.

DLA MIŁOŚNIKÓW NIEZWYKŁYCH HISTORIÍ PRO MIŁOYNIÓKÓW NIEOBYCZNYCH PRÍBĚHÓ

GOTYCKÍ MOST ŠV. JANA

Most šv. Jana na Mlýnově to jedno z nejceněnějších zabytků Kłodzka. Zřuzy stáre másto z Wyspa Píasek. Jeho budovu rozpoczęto pod koniec XIII w., a ukonczono bylo dopiero dopiero wiek póžniej. Zostál wykonany z kamienia, a wedug dawnych przekazów do łaczenia kamienných bloków użył zaprawy z dodatkami białek jaj kurzych. Most opiera się na przyczółkach i trzech potężnych filarach. Budowa srodzkiego mostu po stronie zachodniej, na którym znajduje się gwiazdziasty pomost, wskazuje, że miała tam stanąć kapliczka mostowa. Most zamykają niedugie dwie bramy miejskie – Górna i nieco mniejsza Brama Dolna – zrezerwowane je dopiero na początku XX w. Na kłodzkím moście, w XVII i XVIII w., ustawiono na balustradach sześć figur: św. Franciszka Ksawerowego, Chrystusa na krzyżu z postacją św. Marii Magdaleny, Trójcę Świątą i ukoronowanego NMP, św. Wacława, Pięť oraz św. Jan Nepomucena. Na niektórych postumentach znajdują się herby fundatorów – członków znacznych okolicznych rodów: von Götzen, von Hoditz, von Fitschen.

GOTICKÝ MOST SV. JANA NEPOMUCKÉHO

Most sv. Jana Nepomuckého na náhonu Mlýnovka je jednou z nejceněnějších památek Kłodzka. Spjuje staré město s Pískovým ostrovem. Jeho stavba byla zahájena na konci 13. století a dokončena mohla být možná teprve o století později. Most byl postaven z kamene a podle starých pověstí se ke spojování tesaných kvádrů používala máta s příměsí vejšných bílků. Most podpírá předměsto a tři silné pilíře. Hvězdicový tvar mostovky v prostředním pilíři uznáváme. Je se zde mála nacházejí mostní kaple. Most kdysi uzavřaly dvě městské brány. Horní a o něco mladší Dolní brána, obě zrušeny až na počátku 20. století. Na zbradrdí mostu bylo v 17. a 18. století umístěno šest soch: sv. Francisšek Xavierský, Kristus na kříži s postavou sv. Marii Magdaleny, Svátá Trojice u ukoronované Panny Marie, sv. Václav, Pieta a sv. Jan Nepomucký. Na některých sočkách se nacházejí erby fundátorů – členů významných okolních rodů Götzenů, Hoditzů a Fitschenů.

ŠV. JAN NEPOMUCEN

Jedna z figur stojících na moście šv. Jana představuje kanonizovaného v 1729 r. šv. Jana Nepomucena, který byl baržo populární v Czechách, na Šlásku i v celé zemi kłodzké. Jeho řezby často umieszczano na mostech i v pobližu rzek, poniewáz byl m.in. oredovníkem na wypadek powodzi. Pochodzący z 1707 r., a ufundowany przez Franza von Götzena i jego żonę księżniczkę Lichtenstein psogót to jedno z pierwszych przedstawień tego świętego na zemi kłodzké. Kult praskiego kanonika, który żył w XV w., rozpowszechnił się jeszcze przed jego kanonizacją pod koniec XVII w. za sprawą praskich jezuitów. Z życiem i śmiercią świętego związana jest ciekawa legenda. Według podan został on utopiony w Wełtawie na rozkaz króla Czech Wacława IV, poniewáz nie chciał zdradzić tajemnicy spowiedzi królowej. Prawdopodobnie przyczyna konfliktu króla i przyszłego świętego była zupełnie innej, politycznej natury, ale rozpowszechniła się ta wersja, dlatego Jan Nepomucen często trafia palec na ustaach na znak zachowania tajemnicy. Przedstawiony jest w stroju i brycie kanonika, z krzyżem w ręce, a nad jego głową często znajduje się pięć gwiazd. Według legendy także gwiazdy ukazały się na powierzchni wody, gdy kanonik tonął w Wełtawie. Figura na moście to jeden z wielu kłodzkich Nepomuków. Ufundowany w 1720 r. przez starostę hrabstwa kłodzkiego, barona Maksymiliana Mitrowskiego z Mitrowic, sw. Jan Nepomucen stoi przed kościołem Wniebowstąpienia NMP.

SV. JAN NEPOMUCKÝ

Jedna ze soch na mostě představuje v roce 1729 kanonizovaného sv. Jana Nepomuckého, světe věmi oblíbeného v Čechách, ve Šlesku a v celém Kłodzku. Jeho sochy často stojí na mostech a v blízkosti řek, protože byl kanonem přímluvcem pro případ povodně. Socha v Kłodzku, pocházející z roku 1707, fundovaná Franzem Goetzemem a jeho ženou, věduvčiny z rodu Lichtenštejnů, je jedním z prvích vyobrazení tohoto světece v Kłodzkém výběžku. Kult pražského kanonika, který žil v 15. stol., se rozšířil ještě před jeho kanonizací na konci 17. století a to díky pražským jezuitům. Se životem a smrtí světece se pojí zajímavé legendy. Podle podání měl být utopen v Vitávě na příkaz českého krále Václava IV., protože nechtěl vyrazit zpovědní tajemství. Prawdopodobně příčina konfliktu krále a budoucího světeho měla zřejmě jinou, politickou povahu, ale rozšířila se tato verze, proto sv. Jan Nepomucký často drží prst na ustech jako symbol mlčenlivosti. Je představován v oděru a biretu kanonika, s křížem v ruce, nad jeho hlavou je často pět hvězd. Podle legendy se takové hvězdy ukázaly na vodě hladině, když se kanonik topil ve Vitávě. Socha na mostě je jednou z mnoha kłodzkých soch sv. Jana Nepomuckého. Jedna z dalších stáží před kostelem Nanebevzetí Panny Marie a nechaj ji zhotovit hejtman kłodzského hrabství, baron Maximilian Mitrowský z Mitrovic v roce 1720.

ZBRODNIA SPRZED STULECI

Z jedné z rzecz z mostu šv. Jana wiąže się historia rodzinnej zbrodni. W 1689 r. Otto Ferdynand von Fitschen, właściciel dób w Gorzuchowie koło Kłodzka, za mordował – według różnych przekazów osobie lub za pośrednictwem najtych zbiorów – swoja żonę Barbare. W 1696 r. został ścięty na kłodzkím rynku. Jego syn, baron Franz Ferdynand von Fitschen, ufundował w 1714 r. jako wotum przebiegające za zbrodnie ojca Trójcę Świątą z ukoronowaniem NMP. Oprócz wotum kryminalnego dotyczącego przyczyny powstania rzeźby ciekawą jest także jej wywoda ideologiczna, stanowiąca odpowiedź katolików na poglądy protestantów, którzy nie uznawali kultu Marii, a czyli wyłącznie Trójcę Świątą. W 1647 r. cesarz Ferdynand III Habsburg wydał dekret o oddaniu księstw austriackich pod opiekę Marii Immaculatej (Niepokalanej). Kłodzka rzeźba przedstawia Trójcę Świątą koronującą Matkę Boską na tle wianów obłoku – symbolu nieba.

ZŁOČIN Z DÁVNÝCH VĚKÓ

S jednou sochou na mostu sv. Jana Nepomuckého se pojí příběh rodinné tragédie. V roce 1689 Otto Ferdinand Fitschen, majitel stáží w Gorzuchowie u Kłodzka, zavrždil, pod róznych sdělení osobně nebo prostřednictvím najatyh hrdořůz, svou ženu Barbaru. V roce 1696 byl baron stáí na kłodzkém náměstí. Jeho syn Franz Ferdinand Fitschen nechal roku 1714 postavit za odčinění otcovu zločinu sochu Sváté Trojice při korunovaci Panny Marie. Kromě těchto pohutek je zajímavé i náboženské významy sochy jako reakce katolika na názory protestantů, kteří neuznávali mariánský kult a uctávali výhradně Svátou Trojici. V roce 1647 vydal císař Ferdinand III. Habsburský dekret o svěření rakouských knížectví do péče Immaculaty (Panny Marie Neposkvrněné). Kłodzská socha zachycuje Svátou Trojici při korunovaci Panny Marie na pozadí velkého oblaku, symbolu neba.

KLADSKÉ PIVO

Pivo bylo zákládním a bezpečným nápojem. Dokonce strážci kłodzského hradu dostávali dčbán piva na hidky. Řemeslníci probírali u výčepu důležité profesei záležitosti a popijeli přitom oblíbený nápoj. Od středověku až do 17. století bylo Kłodzko jedním z nejvýznamnějších středisek výroby zlataveho piva v regionu. Nahrávalo tomu četná privilegia, která měšťané obdrželi od panovníků. Nejduležitějším bylo milové právo, které zakazovalo prodej jiného než kłodzského piva v okruhu jedné míle od města. Výroba piva byla přísně regulována. Nemožností patřící kłodzkým měšťánům měly povolení k výrobě daného počtu vědek. Kłodzské pivo se vařilo převážně z ječmene dovážěného z Frankentšjnska (dnešní Zábovické Šlásky), chmelové pševky se vozily také z tohoto regionu nebo z Čech. Pivo uvařené na podzim leželo ve sklepicích minimálně do jara. Nejstarším kłodzkým hostincem byla dnes již neexistující Taverna. Po první světové válce působili v Kłodzku ještě osm pivovarů, ale druhou válku přežili jen jeden – pivovar Müller’s Lagerbierbrauerei, patřící od roku 1908 Franz Thielovi. V období 1945–1976 byl pivovar v provozu pod označením Kłodzské pivovarnicko-sládočnické závody. Dnes se výroba a prodej piva vraci díky minipivovarům.

NA CHVÍLE ZADUMY ČAS K ZAMYŠLENÍ

AKCJA ZABEZPIEZAJĄCA KŁODZKIE PODZIEMIA

Po II wojnie światowej Kłodzko znalazło się w granicach Polski – większość niemieckich mieszkańców opuściła miasto, a ich miejsce zajęli polscy osadnicy. Szybko zaczęło brakować mieszkań, a na mieszczące je już na przelomie lat 40. i 50. na murach kłodzkich kamienic zaczęły pojawiać się pęknięcia. Coraz więcej domów na starym mieście, grozących zawaleniem, trzeba było rozbić. Okazało się, że ich już stan techniczny to nie tylko wynik braku prac systematycznych remontów podczas wojny i po niej. Problem leżał głębiej – w wyodrążonych pod miastem kilkukondygnacyjnych piwnicach i zlym odnowionym starówki podmywanej spływającą z twierdzy wodą. Już od lat 30. XX w. specjalizacji z Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie pracowali nad zabezpieczeniem wyrobisk górniczych. Przed opracowaniem planów zabezpieczenia podziemnego labiryntu trzeba go było poznać, a nikt nie wiedział, dokąd prowadzi zalane wodą korytarze. Badaniem podziemi zajęli się speleologowie z Warszawy. Wreszcie w 1962 r. przystąpiono do prac, które etapami zdawały się być nieosiągalne. W 1966 r. Pozostawiono dostęp do części wyrobisk i wytyczono trasę turystyczną. Nowa atrakcja otwarto dla zwiedzających 4 grudnia 1976 r., a rok później podziemia wpisano do rejestru zabytków.

AKCE NA ZACHRANU KLADSKÉHO PODZIEMI

Kłodzko se součastí Polska stalo po 2. světové válce. Naprostá většina německých obyvatel město opustila a jejich místo zaujali polští osadníci. Začalo se nedostávat bytů a tomu se na přelomu 40. a 50. let na zdech domů začaly objevovat praskliny. Domy v historickém centru, u nichž hrozilo zřícení, musely být strženy. Příčinou byly špatný technický stav a nedostatečná údržba. Problem ležal hlouběji – v několikopodlažních podzemních sklepiích a špatném odvodnění staré vody. Zajištění starých důlních děl zahájily ve 30. letech 20. století odborníci z Hornicko-hutnické akademie v Krakově. Před vypracováním plánů zpevnění podzemního labiryntu třeba go bylo poznać, a nikt ne věděl, dokąd prowadzi zalane wodą korytarze. Badaniem podziemi zajęli się speleologowie z Warszawy. Wreszcie w 1962 r. przystąpiono do prac, które etapami zdawały się być nieosiągalne. W 1966 r. Pozostawiono dostęp do części wyrobisk i wytyczono trasę turystyczną. Nowa atrakcja otwarto dla zwiedzających 4 grudnia 1976 r., a rok później podziemia wpisano do rejestru kulturalnych pamątek.

POD ZIEMIA PODZIEMI

PODZIEMNA TRASA TURYSTYCZNA IM. 1000-LECIA PAŃSTWA POLSKIEGO

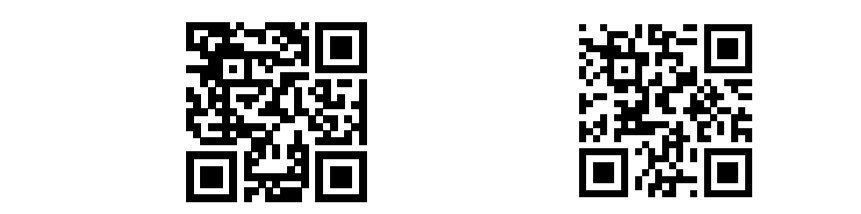
Została wytyczona w labiryntu kłodzkich podziemi w latach 60. XX w. Prowadzi od ul. Czeskiej do ul. Zawisy Czarnego i ma długość ok. 600 m. Liczni kupcy i rzemieślnicy budowali swoje domy w mieście otoczonym murem i korytem Nysy Kłodzkiej. Miejsca było mało, często wybuchaly požary, dlatego wykorzystano z podziemnych komór, gdzie stała, niska, ale przez cały rok kładna temperatura sprzyjala przechowywaniu żywności i innych towarów. Pod ziemią przenoszono niektóre warsztaty, np. piekarnie. Głębokie podziemia przetrwały się także podczas liczných wojen przetracających się przez zemię Kłodzka.

PODZIEMNI TURISTICKÁ TRASA TISÍCILETÍ POLSKÉHO STATU

Została wytyczona w labiryntu kłodzkiego podziemi w 60. latach 20. století. Začína od ulice České (Czeska) do ulice Zawisy Czarnego a je dlouhá asi 600 metrů. Kupci a řemeslníci si stavěli své domy mešťadrami a tokem Kłodzky Nisy. Mista se nedostávalo a docházelo k požárům, využívali proto podzemní komory, v nichž stála, nízka, ale po celý rok kladná teplota umožňovala skladování potravín a jiného zboží. Do podziemi se přestěhovaly také některé výrobny, např. pekářství. Hluboké podziemia přišlo vhod i během války.

KŁODZKIE PIVO

Pivo bylo podstawowym napojem, zdecydowanie bardziej bezpiecznie od wody. Strážnicy na kłodzkím zámku w ramach wynagrodzenia otrzymywali duży dzban piva do spożycia w czasie pracy, rzemieślnicy na tzw. rozmowach porannych w szynkach, popijając aromatyczny trunk, omawiali ważne sprawy zawodowe. Od średniowiecza do XVII w. Kłodzko było jednym z ważniejszych ośrodków produkcji złoistego napoju w regionie. Sprzyjały temu liczne przywilegia, które mieszczanie otrzymywali od władców. Najważniejszym było prawo mili, które zakazywało sprzedaż piva innego niż kłodzkie w promieniu mili od miasta. Produkcja piva była ściśle ustalona. Posesje należące do kłodzkich mieszczan miały pozwolenie na pewna liczbę warów (miara objętości). Kłodzkie pivo produkowano w większości z ječmienia importowanego z ziem zaborskich, szszki chmielowe przyzwozono z tamtych okolic lub z Czech. Uwazowne jesienią pivo leżakowało w podziemiach przynajmniej do wiosny. Najważniejszym i najstarszym kłodzkím lokalem była nieistniejąca już Taverna na rynku (róg ul. Wita Stwosza). Po I wojnie światowej w Kłodzku było jeszcze osiem browarów, ale druga przetrwał tylko jeden – Müller’s Lagerbierbrauerei (Browar Müller), należący od 1908 r. do Franza Thieba. Browar działał jeszcze od 1945 do 1976 r. jako Kłodzkie Zakłady Pivowarsko-Sładočnickie. Obecnie na zemi kłodzké powraca się do produkcji i sprzedaży piva rzemieślniczego.

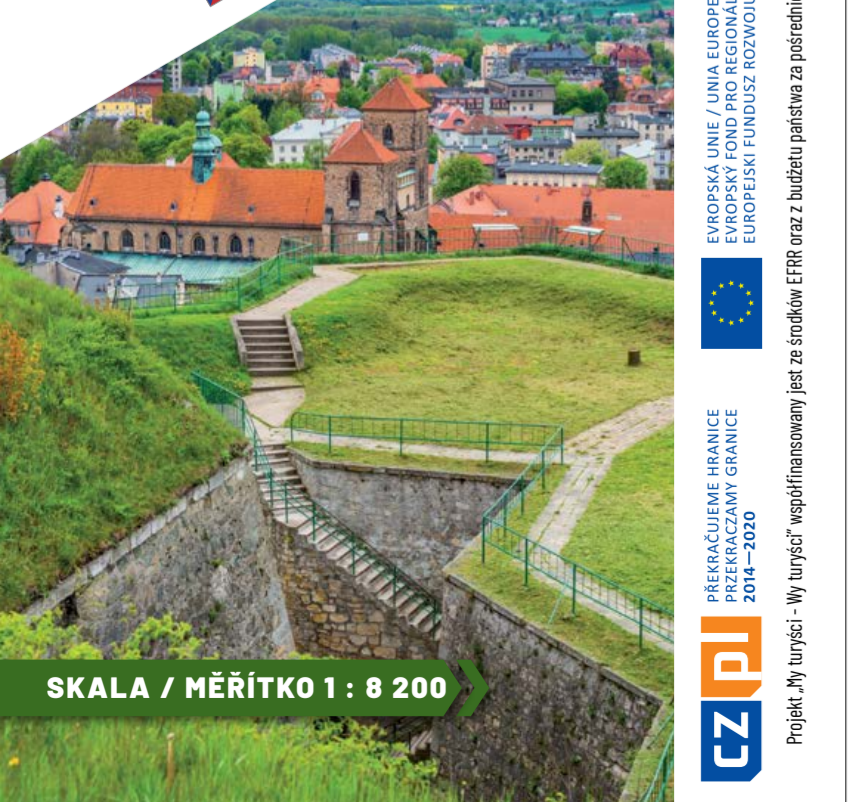
MIASTO KŁODZKO
ul. B. Chrobrego 1,
57-300 Kłodzko
tel.: +48 74 865 46 00
www.klodzko.pl
www.ceska.skalice
urad@ceskasalice.cz
f /ceskasalice

MY TURYSTI – WY TURYSTI!
PARTNERZY PROJEKTU /
MY TURYSTI – WY TURYSTI!

KŁODZKO

PLAN MIASTA
PLÁNEK MĚSTA

SKALA / MĚŘÍTKO : 1 : 200

MAPA SYNTETYCZNA

W miejscu, gdzie dziś wznosi się Twierdza Kłodzko, na górującym nad miastem skalistym wzniesieniu zwanym przez wieki Góra Zamkowa lub Góra Forteczna, ponad 1000 lat temu powstał gród.